

Jaarboeken van de Janusz Korczak Stichting

Jaarlijks geeft de Janusz Korczak een Jaarboek uit. Elk Jaarboek behandelt één centraal thema. Voor de Jaarboeken worden auteurs uitgenodigd om een artikel te schrijven als bijdrage voor het Jaarboek. Donateurs van de Janusz Korczak Stichting ontvangen dit Jaarboek gratis. Tot nu toe verschenen de volgende Jaarboeken:

- 2002 Jongeren en Geweld (€ 10,--)
- 2003 Kinderen en seksualiteit; een positieve bijdrage (€ 10,--)
- 2004 Kinderen hebben wortels en vleugels nodig (€ 10,--)
- 2005 Hebben jullie het over mij?! (€ 10,--)
- 2006 Scholen voor het leven. De inspirerende visie van Janusz Korczak (€ 10,--)
- 2007 De mens Janusz Korczak. (Auto)biografische momenten (€ 10,--)
- 2008 Er waren vijf kleuren. Kinderen en creativiteit (€ 10,--)
- 2009 Geef ze de ruimte. Het belang van de psychische en fysieke ruimte voor het kind (€ 10,--)
- 2010 Kinderen zijn al burgers. Waar leren kinderen en jongeren actieve betrokkenheid en burgerschap? (€ 10,--)
- 2011 Fokus: een klein boekje met gedichten over kinderen en onderwijs (€ 5,--)
- 2012 Het verlangen naar een betere wereld. Een hoopvol perspectief voor kinderen en opvoeders in moeilijke situaties (€ 12,50)
- 2013 Het recht van het kind te zijn zoals het is. Willen we standaardkinderen, of authenticiteit, diversiteit en originaliteit? (€ 15,--)

Jaarboek 2002 - 'Jongeren en geweld'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Theo Cappon & Edward Skubisz

We presenteren het eerste Jaarboek van de Nederlandse Janusz Korczak Stichting.

Eerder publiceerde de Janusz Korczak Stichting via Bulletins. Nu doen we dat via nieuwsbrieven onder de titel Het Korczak Bulletin en met een Jaarboek. Dit Jaarboek wil het eerste zijn in een nieuwe reeks Korczak Jaarboeken. In de jaarboeken willen we een of meerdere studies over Korczaks denken en werk aangaande een thema combineren met verschillende eigentijdse benaderingen van dat thema.



Dit Jaarboek gaat over "jongeren en geweld". Hieronder volgt een overzicht van de verschillende hoofdstukken:

Willem Koops: Respect voor kinderen; Arie de Bruin: Kinderen, geweld en tv; Els Lodewijcks-Frencken: Een merkwaardige scheiding of een merkwaardige verwarring; Martine F.Delfos: Het kind en de

onbescheidenheid van de volwassene; Peter Nikken en Christa de Rijke: Kinderen en geweld in de media; Jeroen Petri: De veilige school - zij droeg en fraaie bivakmuts, hij een kogelvrij vest; Martine.F.Delfos: De ontmannelijking van de man; Annebijn Jansen: Mensen die in hun lichaam oorlogservaringen hebben opgeslagen; Wilbert Helsoot: Wat gebeurt er met kinderen in de oorlog?; Jurriaan Romijn: Kinderen en geweld in Ghana; Jeroen Petri: Data en informatie - Cockpit-activiteit of een goed gesprek; Jan Durk Tuinier en Geu Visser: Mensen zijn geweldig! Alledaagse ervaringen met geweld en agressie; Susan Atallah: Sharing stories. Een uitwisselingsproject van Nederlandse en Palestijnse Kinderen; Greek Ykema: Rots en water, een driedaagse training; Theo Cappon: Korczak

en het geweld bij kinderen; Korczakschool Middelburg: Wie heeft hier eigenlijk een probleem? Over leerlingen met gedragsproblemen; Theo Cappon: Naschrift,

Jaarboek 2003 - 'Kinderen en seksualiteit; een positieve bijdrage'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Meindert Schaap & Edward Skubisz



"Als we het hebben over rechten van kinderen, wat betekent dat dan aangaande seksualiteit en intimiteit? Hoe zorg je dat het recht op een eigen seksuele ontwikkeling zoveel mogelijk waargemaakt wordt? In hoeverre moeten we kinderen beschermen of in hoeverre maken we een eigen ontwikkeling van kinderen onmogelijk door vanuit een misschien terechte bezorgdheid voortdurend te wijzen op gevaren en misbruik? Is het zo met ons dat we uit angst voor verkeersongelukken onze kinderen verbieden aan het verkeer deel te nemen zolang ze nog geen achttien zijn? Hoe gaan we met die angsten zelf om?

Hoe zorg je binnen een maatschappelijke context van toenemende commercie, geweld, zakelijkheid en 'druk, druk, druk' dat je je opvoeding niet in een kramp laat schieten en de gewone omgang (relatie) met kinderen, ook waar deze raakt aan intimiteit of seksualiteit, laat blokkeren? Hoe geef je aandacht aan relationele aspecten en gevoelens in een verzakelijkte en geïndividualiseerde maatschappij?

En kunnen we het nog op een positieve manier over intimiteit en seksualiteit hebben met elkaar en met kinderen? Kunnen we er op een positieve, open en eerlijke manier mee omgaan, het voorleven aan onze kinderen?

Dit boek stelt indringende pedagogische en ontwikkelingspsychologische vragen aan de orde; in het gezin en de school, alsook in zorginstellingen en de jeugdhulpverlening. Het onderwerp wordt vanuit zeer verschillende invalshoeken benaderd, waarbij de schrijvers zich mede geïnspireerd weten door de pedagogische ideeën van Janusz Korczak. Ook kinderen zelf komen in het boek uitgebreid aan het woord. Kortom: een verfrissend en positief boek voor allen die dagelijks met kinderen en jongeren omgaan."

Jaarboek 2004 - 'Kinderen hebben wortels en vleugels nodig'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Theo Cappon & Anouk Brink



De Janusz Korczak Stichting wil met het Themajaarboek 'Kinderen hebben wortels en vleugels nodig' de aandacht vestigen op kinderen en jongeren die in de knel zitten. In de media en in publicaties worden ze maar al te vaak afgeschilderd als een probleemgroep die verantwoordelijk is voor veel overlast en jeugdcriminaliteit. Over de oorzaken achter de problemen wordt verschillend gedacht en dat geldt uiteraard ook voor de aangedragen oplossingen en aanpak.

De pedagoog Janusz Korczak (1878 - 1942) zag dat elk kind een eigen geestelijke bagage met zich meedraagt en gedrag ontwikkelt dat sterk individueel bepaald is. Maar als maatschappijkritische en radicale

pedagoog heeft hij zeer scherp gezien hoe een samenleving een jonge generatie kan minachten en weinig kansen biedt. In zijn kindertehuis 'Dom Sierot' te Warschau heeft hij kinderen opgenomen die geen of nauwelijks meer perspectief in hun leven hadden. Het was een plek waar iedereen werd aangesproken op zijn eigen competentie en eigen

verantwoordelijkheid. Een plek met heldere afspraken en regels, maar tevens een plaats waar je als mens benaderd werd.

De bijdragen in deze bundel ademen dezelfde geest en benadering en vormen anno 2004 een bevestiging van Korczaks vooruitziende visie.

Jaarboek 2005 - 'Hebben jullie het over mij?!'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Charlotte Visch & Ernst van der Klauw



Als je als kind langdurig ziek bent of je merkt dat je in een verkeerd lijf zit, hoe zit het dan met je rechten? Word je dan als kind serieus gehoord en geïnformeerd? Word je dan als kind of als mens benaderd?

De Janusz Korczak Stichting wil met dit vierde Themajaarboek 'Hebben jullie het over mij?!' de aandacht vestigen op het recht van het kind op eigen lijf en leven. Al te vaak wordt dit recht van het kind vergeten. In dit Themajaarboek laten we verschillende deskundigen aan het woord. Deze deskundigen hebben een verrassende kijk op het recht op eigen lijf en leven. Elke bijdrage is aangevuld met tips voor de volwassenen en tips voor de kinderen.

De kinderarts schrijver en pedagoog Janusz Korczak (1878 - 1942) heeft zich altijd ingespannen voor de rechten van het kind. Hij zag tevens dat elk kind een belangrijke bron van informatie is als het gaat om het recht op eigen lijf en leven. Korczak besefte ook als maatschappijkritische en radicale pedagoog hoe een samenleving de jonge generatie kan minachten en soms vergeet dat het om het kind gaat. In zijn weeshuis 'Dom Sierot' gaf hij de kinderen een plek waar je als mens benaderd werd. Hier werd niet over het kind gesproken maar met het kind. Hier was het uitgangspunt het recht van kind te zijn zoals het is, kortom ook in Korczaks had je het recht op eigen lijf en leven.

De bijdragen in deze bundel ademen dezelfde geest en benadering en vormen anno 2005 een bevestiging van Korczaks vooruitziende visie.

Het jaarboek "Hebben jullie het over mij?!" kost € 10,00 (excl. porto) en is te bestellen bij de Janusz Korczak Stichting, postbus 70048, 1007 KA Amsterdam of via info@korczak.nl

Jaarboek 2006 - 'Scholen voor het leven. De inspirerende visie van Janusz Korczak'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Joop Berding en Theo Cappon.

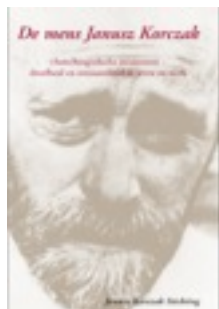


Deze bundel neemt de praktische pedagogiek van Korczak als vertrekpunt. De auteurs, onder wie Luc Stevens, Arie de Bruin, Kees Freriks, Anouk Brink, Ton Notten en Wouter Pols, kennen het onderwijs door en door. Ze hebben zich laten inspireren door Korczaks radicale visie op opvoeding en onderwijs. Thema's die aan de orde komen zijn geestelijke en fysieke veiligheid op school, autonomie en participatie, de schade van de bureaucratisering, de verbinding tussen school en maatschappij en de persoonsgerichte opleiding tot leraar basisonderwijs.

Jaarboek 2007 - 'De mens Janusz Korczak. (Auto)biografische momenten'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: René Görtzen.



Dit Jaarboek probeert het silhouet van de mens Janusz Korczak in woorden af te beelden. Hij zelf zag de kinderjaren als de berg waarvandaan de stroom van het leven begint en zijn richting krijgt. Willen we Korczak als opvoeder, pedagoog en arts begrijpen, dan moeten we de berg op. Dan moeten we terug naar zijn kinderjaren, terug naar de puber die drie jaar lang een dagboek bijhield. Dan moet er gezocht worden naar autobiografische aantekeningen, naar zijn herinneringen en momenten van zelfreflectie. Dit Jaarboek is het resultaat van een eerste zoektocht naar het kind Henryk Goldszmit en de gecompliceerde volwassene Janusz Korczak. Dit gebeurt via zeven

vertaalde teksten van Korczak en een viertal beschouwingen over de mens die hij was en hoe dit in zijn geschriften doorwerkte. Centraal staan Korczaks gevoelens van droefheid en eenzaamheid die hem gevoelig maakten voor het lijden van de mens, in het bijzonder van het kind.

Jaarboek 2008 - 'Er waren vijf kleuren. Kinderen en creativiteit'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Jan van der Born, Anouk Brink en Theo Cappon



Janusz Korczak was bij uitstek de pedagoog van de creativiteit. In zijn weeshuis zoemde het van de taal, het drama, het geschreven en gesproken woord. In dit Jaarboek van 160 pagina's, full colour, zijn artikelen over Korczaks creatieve pedagogiek opgenomen en ook praktijkbijdragen voor de dag-van-vandaag. Dit Jaarboek biedt een podium voor goede en stimulerende voorbeelden van kunstzinnige opvoeding: uit de wereld van de film, theater, dans, beeldende kunst, muziek, proza en poëzie, verhalen vertellen enz. In een tijd waarin het economisch denken de overhand lijkt te krijgen, houdt dit Jaarboek een pleidooi voor het ontdekken, waarderen en stimuleren van de creatieve talenten van kinderen.

Jaarboek 2009 - 'Geef ze de ruimte.'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Anouk Brink, Charlotte Visch en Jan van der Born



'Vertrouw op kinderen en geef ze ruimte'. Deze boodschap aan volwassenen is misschien wel de moeilijkste in de opvoeding. Korczak: "Je houdt van je kind, maar het is niet je bezit". Inderdaad, we hebben het allerbeste met onze kinderen voor, maar we willen niets aan het toeval overlaten. Ruimte geven aan kinderen betekent als volwassene, maar ook als samenleving in zijn geheel, even een stap terug doen en het "overlaten". Onze neiging om te controleren en te beheersen, hoe goed ook bedoeld, in de hand proberen te houden. Diverse auteurs buigen zich in dit jaarboek over dit dilemma en laten zien wat de knelpunten zijn, maar bieden ook een perspectief op hoe het anders

kan. Zij besteden aandacht aan de ruimte, die je een kind binnen de opvoeding laat, om

een eigen weg te vinden. Aan bod komt natuurlijk ook de speelruimte en de kwaliteit daarvan voor kinderen in hun eigen omgeving.

Jaarboek 2010 - 'Kinderen zijn al burgers.'

Waar leren kinderen en jongeren actieve betrokkenheid en burgerschap?'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Helma Brouwers en Theo Cappon



We hechten in onze samenleving heel sterk aan actieve betrokkenheid van burgers. Maar ook aan kritische burgers die mondig voor hun ideeën opkomen en hun stem laten horen. Kortom: actieve participatie. Maar deze bereidheid om je actief in te zetten en verantwoordelijkheid te nemen komt niet uit de lucht vallen. Kinderen en jongeren moeten vanaf het begin in een omgeving opgroeien waarin ze ervaringen kunnen opdoen in actief meedoen. 'Democratie moet je niet leren, democratie moet je doen' Het Korczak Jaarboek 2010, 'Kinderen zijn al burgers', neemt ons mee op een zoektocht naar de betekenis van actieve deelname van kinderen aan de gemeenschap waarin ze leven.

Het gaat om begrippen als zelfstandigheid, autonomie, zelfbepaling en vrijheid. Dat sluit aan bij het mensbeeld van de Pools- Joodse arts en pedagoog Janusz Korczak (1878-1942). In zijn weeshuis te Warschau ontwikkelde hij een vorm van zelfbestuur waar kinderen voortdurend aangesproken werden op verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en zorg voor elkaar. Het was de pedagogiek van het Respekt en de Dialoog, Maar Korczak heeft door vallen en opstaan, en door eigen fouten geleerd dat kinderen niet vanzelf actieve en betrokken jong-volwassenen worden. 'Ik heb uiteindelijk geleerd dat ik niet tegen maar met kinderen moet spreken' aldus Korczak. En dat is waar het in participatie om draait. Hoeveel goed bedoelde projecten en activiteiten laten niet zien dat we in feite niet echt naar kinderen luisteren en hen een stem geven; kortom schijnparticipatie.. De vele bijdragen in dit Jaarboek belichten verschillende aspecten van participatie. We lezen over de pedagogische opdracht van de school, maar gaan ook een kijkje nemen op plekken, waar kinderen volstrekt serieus genomen worden. Het boek eindigt met een Open Brief aan Janusz Korczak. René Görtzen beschrijft hedendaagse ontwikkelingen rond kinderen en jongeren. Vaak betreft dat zorgelijke ontwikkelingen. Hij legt ze aan Korczak voor en we lezen Korczaks 'antwoord'. Een belangwekkend Jaarboek voor iedere volwassene die kinderen als gelijkwaardige medeburgers beschouwt.

2011: Fokus

Uitgever: Janusz Korczak Stichting i.s.m. Stichting Kind en Onderwijs Rotterdam

auteur: Arie de Bruin



In dit jaar werd geen jaarboek uitgegeven, maar ontvingen de leden van de Janusz Korczak Stichting een boekje met gedichten over kinderen en onderwijs van de hand van Arie de Bruin

Jaarboek 2012 - 'Het verlangen naar een betere wereld.'

Een hoopvol perspectief voor kinderen en opvoeders in moeilijke situaties.'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Helma Brouwers en Theo Cappon



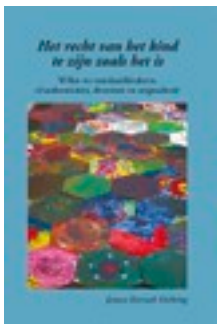
Centraal staan kinderen en jongeren in moeilijke opvoedingssituaties. We ontmoeten kinderen in opvangcentra voor asielzoekers, straatkinderen, kinderen in de jeugdzorg en de jeugddetentie. Hoe kunnen opvoeders aan kinderen bij wie al zo veel is misgegaan een uitzicht op een beter leven bieden? Geïnspireerd door de ideeën van Korczak bieden elf hoofdstukken/auteurs hoopvolle perspectieven waarbij ze uitgaan van de kracht van kinderen en jongeren zelf. Aan het woord komen onder andere Micha de Winter, Jan Willems, Marc Dullaert. Er staan indringende beschrijvingen van het leven van kinderen in Amsterdam, asielzoekerscentra, Tanzania enz.

Jaarboek 2013 - 'Het recht van het kind te zijn zoals het is.'

Willen we standaardkinderen, of authenticiteit, diversiteit en originaliteit?'

Uitgever: Janusz Korczak Stichting

Redactie: Theo Cappon en Helma Brouwers



Het genoemde recht was voor Korczak een basisrecht waar andere rechten van het kind uit voortkwamen. Er zijn vele redenen om aan te nemen, dat het juist ook in deze tijd niet vanzelf spreekt dat kinderen mogen zijn zoals ze zijn: In het onderwijs persen we hen in het harnas van gestandaardiseerde toetsen; voor kinderen die 'afwijken' zoeken we krampachtig naar het juiste label; en baldadig jongensgedrag dwingen we in het braafheidsgareel, of anders stoppen we hen in het ADHD-hok. Korczak schreef: de wereld heeft kinderen nodig precies zoals ze zijn. Een samenleving die diversiteit koestert, die waardering heeft voor het rijke palet aan menselijke (on)mogelijkheden, heeft een humaner gehalte dan een samenleving die streeft naar eenvormigheid en standaardisering.

Daarom hebben we het Janusz Korczak jaarboek 2013 aan dit belangrijke, en soms weerbarstige onderwerp gewijd. Bijdragen van onder anderen Luc Stevens, Annemieke Huijsingh, Jelle Jolles, Martine Delfos en Ton Mooij, met een mix van praktijk en reflectie.